

**Hässelholms
kommun**

1(1)

Gäller från
2013-01-01

Diarienummer
2013/586 040

Antagen: kommunstyrelsen 2013-11-18 § 139.

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Se bilaga

Datum
2013-05-29

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv

Bakgrund

Den 28 november 2012 beslutade riksdagen om att från och med den 1 januari 2013 komplettera befintlig lagstiftning om god ekonomisk hushållning. En nyhet i kommunallagens 8 kap 1§ är att fullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning för kommunen eller landstinget. Dessutom öppnas det upp för möjligheten att utjämna intäkter över tid genom en resultatutjämningsreserv. Om en kommun eller landsting har en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna för god ekonomisk hushållning även omfatta hanteringen av den.

Sedan tidigare anges i kommunallagens 8 kap 5§ att det för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning samt att det för ekonomin ska anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Fullmäktiges lokala riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Hushållning handlar om att skapa en balans mellan kort- och långsiktiga mål samt mellan mål och resurser. God ekonomisk hushållning säkerställs genom ett tydligt och väldefinierat ramverk, i form av ekonomiska målsättningar för resultat, risk, kontroll och kapacitet. Inom detta ramverk finns kommunens verksamhet och för att kunna uppnå en god ekonomisk hushållning måste största möjliga värde av varje skattekrona uppnås. Värdet definieras som inre och yttre effektivitet, det vill säga att göra rätt saker på rätt sätt. Värdemätarna är alltifrån medborgarundersökningar, brukardialoger till medarbetarenkäter och jämförelsestudier.

I mars 2011 fattade kommunfullmäktige beslut om att införa en målstyrningsmodell. Syftet med den nya modellen är att förstärka det strategiska perspektivet och skapa en röd tråd i styrningen för att därmed öka transparensen och effektiviteten i kommunens verksamhet. I februari 2013 beslutade kommunfullmäktige om en ny planerings- och uppföljningsprocess som sammanflätar målstyrningen med budgetprocessen. Genom att planera och genomföra verksamheten utifrån finansiella och verksamhetsmässiga mål för att därefter analysera och utvärdera resulta-

Kommunledningskontoret / Ekonomiavdelningen

tet, resursåtgången och målen i sig skapar kommunen en styrning som säkerställer kommunens förmåga till god ekonomisk hushållning.

Hässleholms kommun bedömer god ekonomisk hushållning som en sammanvägning av kommunens övergripande mål. De finansiella målen väger tungt vid bedömningen av god ekonomisk hushållning.

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för kommunen används en finansiell analysmodell som utgår från fyra finansiella aspekter. Dessa finansiella aspekter är det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Utifrån dessa aspekter ska kommunens finansiella möjligheter och problem identifieras och med hänsyn till det ska de finansiella målen för god ekonomisk hushållning formuleras.

Resultat

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader bör inte öka i snabbare takt än skatteintäkter och generella statsbidrag. Genom att inte förbruka alla skatteintäkter i den ordinarie verksamheten skapas förutsättningar för att finansiera investeringar, betala räntor på lån samt för att klara oförutsedda kostnader.

Investeringsverksamheten har de senaste åren varit omfattande. Det gäller för kommunen att ha en investeringsnivå som innebär att investeringarna är självfinansierade. En lånefinansiering av investeringar innebär ökade finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheten.

Med hänvisning till ovanstående ska kommunen formulera mål avseende årets resultat, hur mycket av skatteintäkter och generella statsbidrag som får användas till verksamhetens nettokostnader samt om finansieringen av investeringarna.

Kapacitet

Soliditeten är det viktigaste måttet på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Soliditeten mäter kommunens förmögenhet och visar hur stor del av tillgångarna som kommunen betalat genom driftsöverskott. Soliditeten påverkas av investeringsvolym, upplåning och resultatutveckling.

Med hänvisning till ovanstående ska kommunen formulera mål avseende soliditeten.

Risk

Kommunen måste ha kontroll på om det föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet. En god ekonomisk hushållning innefattar att kommunen i kort och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här analyseras likviditeten, låneskulden, pensionsåtagandet samt borgensåtagandet.

Kommunledningskontoret/ Ekonomiavdelningen

Kommunens likviditet tryggas genom krediter ibland annat koncernkontot.

Kommunens låneskuld ökade kraftigt under 2011 och det medför ökade räntekostnader. Det är viktigt att ha kontroll på låneskulden så att det inte blir en risk för en alltför hög skuldsättning med som tidigare nämnts för höga finansiella kostnader som tar resurser från kärnverksamheten.

Kommunen har bra kontroll på pensionsåtagandet eftersom kommunen har finansiella tillgångar placerade för att möta de ökade pensionskostnaderna.

När det gäller borgensåtaganden så är kommunens policy att endast gå i borgen för helägda kommunala bolag där risknivån är låg.

Med hänvisning till ovanstående behöver kommunen inte särskilt formulera mål avseende detta. När det gäller låneskulden regleras det via att kommunen formulerar mål kring soliditeten och investeringsnivån.

Kontroll

Kommunen måste löpande ha kontroll över den ekonomiska utvecklingen. En förutsättning för en ekonomi i balans är en god budgetföljsamhet i verksamheterna.

Med hänvisning till ovanstående bör kommunen eventuellt formulera ett mål med vilka krav som ställs på nämnderna vid budgetavvikelser.

Hantering resultatutjämningsreserv (RUR)

Syfte

Syftet med lagstiftningen är att ge kommuner och landsting möjlighet att under vissa angivna förutsättningar reservera medel i RUR för att kunna täcka underskott vid ett senare tillfälle. Syftet med RUR är således att kunna bygga upp en reserv under goda tider för att senare, under vissa omständigheter, kunna utnyttja denna när skatteunderlagsutvecklingen är svag. RUR är avsedd att utjämna normala svängningar i skatteunderlaget över konjunkturcykeln för att skapa större stabilitet för verksamheterna. Finansutskottet poängterar att det är statens ansvar att sköta stabiliseringspolitiken. Med RUR kan kommunen eller landstinget vid en tillfällig intäktsdämpning undvika kortsiktiga neddragningar av verksamheter som eventuellt senare måste byggas upp igen. Avsikten med RUR är således inte att göra det möjligt att skjuta upp långsiktigt nödvändiga beslut om en verksamhet eller ekonomin i stort, det vill säga inte hämma åtgärder som är viktiga ur effektivitetssynpunkt. RUR ska inte heller användas för att göra kortsiktiga förändringar av skattesatsen. Om en kommun eller ett landsting ska ha en RUR måste fullmäktige, i riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, ange hur reserven ska hanteras. Förutom de minimiregler som ska vara uppfyllda för att få göra en reservering ges inte någon närmare precisering i lagen. Enligt författningskommentarerna bör riktlinjerna om reserveringen kopplas till resultatmål och ekonomisk ställning.

Kommunledningskontoret/ Ekonomiavdelningen

Reservering till resultatutjämningsreserv

Enligt lagstiftningen får reservering till en resultatutjämningsreserv göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomiskutjämnning. Om kommunen eller landstinget har ett negativt eget kapital, inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, ska gränsen för när avsättningen får ske i stället uppgå till 2 procent av summan av de ovan nämnda posterna. Lagen ställer alltså upp ett minimikrav för reservering. Förarbetena anger att man därutöver lokalt även bör göra en bedömning över vad som är ett rimligt resultatkrav för att till exempel klara framtida reinvesteringar utan att ta upp nya lån, och väga in andra viktiga faktorer vid bedömningen av resultatkravet.

Lokal tillämpning

Kommunen ser fördelarna med att i bygga upp en reserv i goda tider som kan utnyttjas när skatteunderlagsutvecklingen är svag. Kommunen har enligt lagstiftningen möjlighet att sätta av medel för 2010-2012. Kommunen ska ha ett högre krav än lagstiftningens angivna miniminivåer. Kommunen ska exkludera avkastningen på kapitalförvaltningen på grund av att kommunen i dagsläget återinvesterar avkastningen och den ska inte ingå i en avsättning eftersom medlen inte kan användas två gånger.

Avsättning får alltså ske till resultatutjämningsreserv motsvarande det lägsta beloppet av antingen den del av årets resultat exklusive kapitalförvaltningen eller balanskravsresultatet exklusive kapitalförvaltningen som överstiger 1 procent av summan av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomiskutjämnning.

Beslut om kommande års reservering fattas i samband med budgetbeslutet. Även om en planerad avsättning kan beslutas i budgeten så är det först när resultatet för året är klart som den slutliga avsättningen kan avgöras.

Disponering av resultatutjämningsreserv

Lagen anger att medel från RUR får användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Det är i årsredovisningen som reservering samt disponering av medel fastställs.

Lokal tillämpning

I kommunen ska RUR användas för att reglera underskott i bokslutet när en lågkonjunktur inträffat under året och medfört minskade skatteintäkter till följd av en konjunkturförsvagning. Vid fastställande av budget för det kommande året får RUR disponeras om skatteintäkterna sviktar till följd av en konjunkturedgång. Bedömning av konjunktorens effekt på skatteunderlaget bör göras genom att jämföra budgetårets ökning av skatteunderlaget i riket med den genomsnittliga ökningen under de tio föregående åren. Vid disposition bör även en bedömning göras av när konjunktoren återhämtar sig. Om konjunkturedgången befaras bli

Kommunledningskontoret/ Ekonomiavdelningen

långvarig, mer än två år, måste åtgärder vidtas för att anpassa kostnaderna. 60 procent av reserven får disponeras det första året, resten nästkommande år.

Överläggning med kommunens revisorer bör också ske inför beslut.

Disposition ska inte ske för att täcka ett underskott som uppkommit av andra skäl, till exempel att nämnderna inte hållit tilldelad budget. Disposition får inte heller ske för att täcka ett underskott som uppkommit till följd av underlåtenhet att anpassa verksamheten till förändringar av de långsiktiga skatteintäkterna eller förändringar i verksamhetens demografiska målgrupper. Disposition får inte heller ske för sänkning av utdebiteringen.

Kommunledningskontoret/ Ekonomiavdelningen